

Gezondheidsrisico*s bij gebruik van anabole steroïden door amateursporters.

Gepubliceerd: 07-10-2015 Laatste bijgewerkt: 14-04-2024

* Het identificeren van kenmerken van gebruikers van AAS.* Het registreren van de huidige gebruikswijze van AAS (duur, dosis, combinaties).* Het inventariseren van de kwaliteit van de in omloop zijnde illegale AAS.* Het bestuderen van de nadelige...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON45186

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Gezondheidsrisico*s anabole steroïden.

Aandoening

- Overige aandoening
- Endocriene en klier-aandoeningen NEG
- Angststoornissen en -symptomen

Synoniemen aandoening

Gebruik/misbruik van: anabole androgene steroïden, prestatiebevorderende middelen.

Aandoening

middelengebruik

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Kennemer Gasthuis

Overige ondersteuning: Posthumus Meyjes Fonds; Spaarne Gasthuis Academy; RIVM; Medial Diagnostische Centra

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Anabole steroïden, Gezondheid, Testosteron

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

- * Het percentage proefpersonen bij wie tijdens de follow-up bij lichamelijk onderzoek, bij laboratoriumonderzoek, bij cardiologisch onderzoek en/of bij psychologisch onderzoek veranderingen optreden in de onderzochte parameters ten opzichte van de uitgangswaarde (zie paragraaf 5.2.1)
- * Het percentage dopingmiddelen waarbij het hoofdbestanddeel niet overeenkomt met de gedeclareerde stof en/of in een afwijkende gehalte aanwezig is (klasse B, C of D; zie paragraaf 5.2.2).

Secundaire uitkomstmaten

- * De gebruikte dopingmiddelen en -combinaties, alsook dosis en duur van kuurschema's.
- * Het aantal en karakter van gerapporteerde bijwerkingen van anabole androgene steroïden.
- * De frequentie van voorkomen van psychiatrische comorbiditeit en middelenmisbruik.
- * Het optreden van veranderingen in de concentraties stollingsfactoren.
- * De mate van aanwezigheid van een stoornis in het zelfbeeld.
- * De frequentie van voorkomen van ritmestoornissen.

* De frequentie van het ontstaan diastolische of systolische disfunctie van het hart.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Op 13 april 2010 heeft de gezondheidsraad advies uitgebracht aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, als reactie op het verzoek een onderzoek in te stellen naar de schadelijke effecten van het gebruik van doping op de gezondheid. Als aanleiding voor de adviesaanvraag werd aangedragen dat de afgelopen jaren uit rapportages van het voormalige Nederlands Centrum voor Dopingvraagstukken (NeCeDo) en de daarna ingestelde Dopingautoriteit is gebleken dat doping in de sport in ons land waarschijnlijk een groeiend probleem vormt. Naast de georganiseerde sport (op top- en amateurniveau) zou dat gebruik zich met name voordoen in de ongeorganiseerde sport.

In 2009 werd door de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de prevalentie van dopinggebruik onder bezoekers van fitnesscentra van 15 jaar en ouder. In dit onderzoek werd een prevalentie van ruim 8% gevonden. Een extrapolatie van deze bevindingen geeft aan dat in Nederland naar schatting 160.000 mensen prestatiebevorderende middelen gebruiken waarvan naar schatting 20.000 anabolen steroïden. Het produceren van en handelen in anabole steroïden zonder de vereiste vergunningen is in Nederland verboden. De middelen zijn echter eenvoudig te verkrijgen via internet en via handelaren in (de nabijheid van) sportscholen. Verder is uit eerder onderzoek gebleken dat bij meer dan 50% van de illegaal verkregen middelen de inhoud niet overeenkomt met de vermelding op het etiket.

De gezondheidsraad concludeert dat de schadelijkheid van doping niet ter discussie staat, maar dat er wel onduidelijkheid bestaat over de omvang van die schade. Juist in het kader van adequate voorlichting is gefundeerde kennis over deze schade van belang. Hiernaar is slechts op zeer beperkte schaal onderzoek gedaan. Een complicerende factor is dat dopinggebruik in een illegaal circuit plaatsvindt waarbij geheimhouding de gedragscode bepaalt. Gebruikers van doping betrekken hun middelen via onwettige kanalen en er is diensgevolge geen controle op de kwaliteit en de toediening van deze middelen. Aangezien vaak middelen worden gebruikt die niet zijn geregistreerd voor toediening aan mensen is er onvoldoende informatie over de mogelijke nadelen van het gebruik op korte of lange termijn. Middelen worden meestal gecombineerd in een kuur. Er zijn talloze kuurschema's in omloop en niet zelden heeft een ervaren gebruiker tijdens zijn loopbaan een tiental verschillende middelen gebruikt. Het

toeschrijven van bijwerkingen aan een specifiek middel is daardoor lastig. Het gevolg is dat er onvoldoende kennis bestaat over de somatische en psychische klachten die samengaan met of veroorzaakt worden door het gebruik van anabole steroïden in Nederland.

Om inzicht te krijgen in aard, omvang en risico's van gebruik van anabole steroïden heeft de polikliniek interne geneeskunde van het VUMC in februari 2010 een spreekuur geopend waar (ex-)gebruikers van anabole steroïden zich kunnen melden met klachten die in verband worden gebracht met dopinggebruik. Vanaf mei 2011 is de polikliniek voortgezet in het Kennemer Gasthuis in Haarlem (nu: Spaarne Gasthuis) en werd in 2013 omgezet in het door de Stichting Samenwerkende Topziekenhuizen (STZ) erkende Expertisecentrum Anabole Steroïden. Uit een eerste inventarisatie onder 60 bezoekers is gebleken dat bij veel gebruikers of ex-gebruikers ongerustheid bestaat over de schadelijke effecten van het gebruik op de gezondheid. Tegelijkertijd geven velen van hen aan de middelen te blijven gebruiken vanwege de gunstige effecten die worden ervaren op spiermassa en spierkracht. Praktisch alle gebruikers melden één of meerdere (voorbijgaande) bijwerkingen te hebben ervaren tijdens het gebruik van anabole steroïden.

Uit buitenlands onderzoek blijkt dat gebruikers van anabole steroïden weinig vertrouwen hebben in de kennis van artsen over voedingssupplementen, anabole steroïden en krachtssport. De meeste gebruikers verzwijgen het gebruik tijdens een bezoek aan de arts. Er zijn aanwijzingen uit de praktijk dat deze situatie zich ook voordoet in Nederland.

Doel van het onderzoek

- * Het identificeren van kenmerken van gebruikers van AAS.
- * Het registreren van de huidige gebruikswijze van AAS (duur, dosis, combinaties).
- * Het inventariseren van de kwaliteit van de in omloop zijnde illegale AAS.
- * Het bestuderen van de nadelige gezondheidseffecten van gebruik van AAS tijdens en tot 2 jaar na aanvang van de kuur.
- * Het onderzoeken van de effecten van AAS op de hartfunctie middels echocardiografie.

Onderzoeksopzet

Gebruikers van anabole steroïden wordt gevraagd zelf een kuur te plannen en samen te stellen. De deelnemer aan het onderzoek laat de middelen aanleveren via de aan hem bekende kanalen. De middelen worden getest op de werkzame bestanddelen en de concentratie van het hoofdbestanddeel. Teneinde de gezondheidsrisico's van het gebruik in kaart te brengen, worden de deelnemers voorafgaand aan, tijdens en na de kuur, in totaal gedurende een periode van 24 maanden, zorgvuldig geobserveerd en onderzocht op meerdere gezondheidsaspecten.

Inschatting van belasting en risico

Niet van toepassing.

Contactpersonen

Publiek

Kennemer Gasthuis

Boerhaavelaan 22
Haarlem 2035RC
NL

Wetenschappelijk

Kennemer Gasthuis

Boerhaavelaan 22
Haarlem 2035RC
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

Zie paragraaf 4.2 'Inclusiecriteria' in protocolnummer 20150501.;- Mannen.
- Leeftijd van minimaal 18 jaar bij inclusie in het onderzoek.

- De betreffende kuur met anabole steroïden moeten voldoen aan de volgende eisen:
 - o Minimaal 1 kuur met een geplande duur van minimaal 6 weken, bestaande uit minimaal 2 anabole steroïden, te weten testosteron, methyltestosteron, metenolon, boldenon [Equipoise], nandrolon [Deca-durabolin], mesterolone, oxymetholon, oxandrolon [Anavar], dehydrochloortestosteron [Turinabol], stanozolol [Winstrol], trenbolon [Finaplix] en/of methandienon [Dianabol].
 - o Tijdens de kuur gebruik van minimaal 200 mg testosteron(undecanoaat) per week (suprafysiologische dosering) of ander middel met equivalente dosering.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Zie paragraaf 4.3 'Exclusiecriteria' in protocolnummer 20150501.:- Gebruik van anabole steroïden binnen 3 maanden voorafgaand aan inclusie.
- Onverantwoord gebruik van AAS.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Behandeling / therapie

Deelname

Nederland

Status: Werving gestart

(Verwachte) startdatum: 21-10-2015

Aantal proefpersonen: 100

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 07-10-2015

Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Amsterdam UMC
Goedgekeurd WMO	
Datum:	25-04-2017
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Amsterdam UMC
Goedgekeurd WMO	
Datum:	10-11-2017
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Amsterdam UMC

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL49593.094.15